

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวโดยรวม และรายด้านของเยาวชนผู้เสพยาบ้า โรงพยาบาลธัญญารักษ์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล สัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนด้านข้อมูล ข่าวสาร ความเข้มแข็ง และการปรับตัวของเยาวชนผู้เสพยาบ้าในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เยาวชนที่เสพยาบ้า ทั้งเพศหญิงเพศชายที่มาใช้บริการบำบัดรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เยาวชนผู้เสพยาบ้าที่เข้ารับการรักษา ระยะบำบัดรักษาด้วยยา ในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ระหว่างวันที่ 17 มิถุนายน – 9 สิงหาคม 2545 โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกดังนี้

1. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางประมาณจำนวนตัวอย่างซึ่งมี Power = .80 Effect size = .30 และ $\alpha = .05$ ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ควรมี 88 คน (Polit and Hungler, 1995: 446 - 449)

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 2.1 เป็นกลุ่มเยาวชนผู้เสพยาบ้าที่มีอายุระหว่าง 14 – 24 ปี
- 2.2 ไม่มีอาการทางจิต
- 2.3 มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถติดต่อสื่อสารรู้เรื่อง
- 2.4 สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้
- 2.5 เป็นผู้ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

มีการกำหนดให้ ผู้ตอบเลือกตอบได้ 1 คำตอบ โดยมีความหมายและเกณฑ์ประเมินความคิดเห็นดังนี้

ข้อความ	ความหมาย	คะแนนทางบวก	คะแนนทางลบ
มากที่สุด	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านมากที่สุด	5	1
มาก	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านมาก	4	2
ปานกลาง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านปานกลาง	3	3
น้อย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านน้อย	2	4
น้อยที่สุด หรือไม่เห็น ด้วยเลย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุดหรือ ไม่ตรงเลย	1	5

การคิดคะแนน ทำโดย คิดคะแนนทุกข้อคำถาม แล้วนำคะแนนรวมมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัว แล้วมีการคิดระดับของคะแนนการมีสัมพันธภาพในครอบครัวโดยพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ระดับ ด้วยการนำคะแนนเต็มหารด้วยจำนวนข้อ และแบ่งเป็น 5 ช่วง จัดระดับจากคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดไปมากที่สุด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีสัมพันธภาพในครอบครัวมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีสัมพันธภาพในครอบครัวมาก
2.50 – 3.49	มีสัมพันธภาพในครอบครัวปานกลาง
1.50 – 2.49	มีสัมพันธภาพในครอบครัวน้อย
1.00 – 1.49	มีสัมพันธภาพในครอบครัวน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

จากนั้นนำค่าคะแนนที่จัดระดับแล้ว มาแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ตามแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารของวิลล์และชินาร์นา (Wills and Shinar, 2000) โดยครอบคลุมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลตนเองในระหว่างการบำบัดรักษาที่เหมาะสมกับเยาวชน ผู้เสพยาบ้า และเมื่อผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว ได้หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อันฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ประคองกรรณสูต, 2542) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .96

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยเลย ลักษณะข้อคำถามเป็นทางบวกทางเดียว

มีการกำหนดให้ ผู้ตอบเลือกตอบได้ 1 คำตอบ โดยมีความหมายและเกณฑ์ประเมินความคิดเห็นดังนี้

ข้อความ	ความหมาย	คะแนน
มากที่สุด	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด	5
มาก	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมาก	4
ปานกลาง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านปานกลาง	3
น้อย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านน้อย	2
น้อยที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยเลย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด หรือไม่ตรงเลย	1

การคิดคะแนน ทำโดย คิดคะแนนทุกข้อคำถาม แล้วนำคะแนนรวมมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร แล้วมีการคิดระดับคะแนนของการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร โดยพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ระดับ ด้วยการนำคะแนนเต็มหารด้วยจำนวนข้อ และแบ่งเป็น 5 ช่วง จัดระดับจากคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดไปมากที่สุด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารมากที่สุด
3.50 – 4.49	ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารมาก
2.50 – 3.49	ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารปานกลาง
1.50 – 2.49	ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารน้อย
1.00 – 1.49	ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

จากนั้นนำค่าคะแนนที่จัดระดับแล้ว มาแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความเข้มแข็ง จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่เข้มแข็งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ซึ่งครอบคลุม คุณลักษณะ 3 ประการของความเข้มแข็ง คือ 1) การควบคุม 2) ความมุ่งมั่น 3) ความท้าทาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวความคิดความเข้มแข็ง ของ โคบาช่า (Kobasa, 1979) และของโพลล็อก (Pollock, 1984) โดยครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 3 ประการของความเข้มแข็งที่เหมาะสมกับเยาวชนผู้เสพยาบ้า และเมื่อผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว ได้หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อิ้นฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ประคอง กรรณสูต, 2542) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .98

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยเลย โดยแบ่งลักษณะข้อคำถามเป็น 2 ประเภท คือ

ข้อคำถามที่เป็นข้อความทางบวก จำนวน 14 ข้อ
(1,3,4,6,7,9,10,13,14,16,17,18,19,20)

ข้อคำถามที่เป็นข้อความทางลบ จำนวน 6 ข้อ
(2,5,8,11,12,15)

มีการกำหนดให้ ผู้ตอบเลือกตอบได้ 1 คำตอบ โดยมีความหมายและเกณฑ์ประเมินความคิดเห็นดังนี้

ข้อความ	ความหมาย	คะแนนทางบวก	คะแนนทางลบ
มากที่สุด	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดและความรู้สึกของท่านมากที่สุด	5	1
มาก	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดและความรู้สึกของท่านมาก	4	2
ปานกลาง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดและความรู้สึกของท่านปานกลาง	3	3
น้อย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดและความรู้สึกของท่านน้อย	2	4
น้อยที่สุด หรือไม่เห็น ด้วยเลย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดและความรู้สึกของท่านน้อยที่สุดหรือไม่ตรงเลย	1	5

การคิดคะแนน ทำโดย คิดคะแนนทุกข้อคำถาม แล้วนำคะแนนรวมมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้มแข็ง แล้วมีการคิดระดับคะแนนของความเข้มแข็ง โดยพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ระดับ ด้วยการนำคะแนนเต็มหารด้วยจำนวนข้อ และแบ่งเป็น 5 ช่วง จัดระดับจากคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดไปมากที่สุด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีความเข้มแข็งมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความเข้มแข็งมาก
2.50 – 3.49	มีความเข้มแข็งปานกลาง
1.50 – 2.49	มีความเข้มแข็งน้อย
1.00 – 1.49	มีความเข้มแข็งน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

จากนั้นนำค่าคะแนนที่จัดระดับแล้วมา แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการปรับตัว เป็นแบบสอบถามวัดการปรับตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมการปรับตัวทั้ง 4 ด้าน คือ การปรับตัวด้านสรีรวิทยา การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการปรับตัวตามรูปแบบของรอย (The Roy Adaptation Model, 1999)

ร่วมกับประยุกต์ข้อคำถามการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดของประภาพร ผูกพันธ์ (2543) และจากการศึกษาดำรง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับการปรับตัวในผู้เสพยาบ้า ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 40 ข้อ ดังนี้

การปรับตัวด้านสรีรวิทยา	จำนวน 9 ข้อ
การปรับตัวด้านอत्मโนทัศน์	จำนวน 16 ข้อ
การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่	จำนวน 10 ข้อ
การปรับตัวด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	จำนวน 5 ข้อ

เมื่อผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว ได้หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อันฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) (ประคองกรรณสูง, 2542) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการปรับตัวโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

การปรับตัวโดยรวม	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ	.99
การปรับตัวด้านสรีรวิทยา	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ	.96
การปรับตัวด้านอत्मโนทัศน์	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ	.97
การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ	.97
การปรับตัวด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ	.93

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วยเลย โดยแบ่งลักษณะข้อคำถามเป็น 2 ประเภท คือ

ข้อคำถามที่เป็นข้อความทางบวก จำนวน 22 ข้อ
(4,5,7,10,11,12,16,17,19,20,21,22,26,27,28,29,30,31,32,33,35,37)

ข้อคำถามที่เป็นข้อความทางลบ จำนวน 18 ข้อ
(1,2,3,6,8,9,13,14,15,18,23,24,25,34,36,38,39,40)

มีการกำหนดให้ ผู้ตอบเลือกตอบได้ 1 คำตอบ โดยมีความหมายและเกณฑ์ประเมินความคิดเห็นดังนี้

ข้อความ	ความหมาย	คะแนนทางบวก	คะแนนทางลบ
มากที่สุด	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของท่านมากที่สุด	5	1
มาก	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของท่านมาก	4	2
ปานกลาง	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของท่านปานกลาง	3	3
น้อย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของท่านน้อย	2	4
น้อยที่สุด หรือไม่เห็นด้วยเลย	ท่านเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของท่านน้อยที่สุด หรือ ไม่ตรงเลย	1	5

การคิดคะแนน โดยคิดคะแนนรวม และรายด้าน (โดยนำคะแนนแต่ละด้านรวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนข้อแต่ละด้าน)

สำหรับการแปลผลการคิดคะแนน ทำโดย คิดคะแนนทุกข้อคำถาม แล้วนำคะแนนรวมมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวโดยรวมและรายด้าน แล้วมีการคิดระดับคะแนนของการปรับตัว โดยพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานวัด 5 ระดับ ด้วยการนำคะแนนเต็มหารด้วยจำนวนข้อ และแบ่งเป็น 5 ช่วง จัดระดับจากคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดไปมากที่สุด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีการปรับตัวเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีการปรับตัวเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	มีการปรับตัวเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	มีการปรับตัวเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	มีการปรับตัวเหมาะสมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

จากนั้นนำค่าคะแนนที่จัดระดับแล้วมา แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้ง 5 ส่วน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา และภาษา และนำชุดแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว พร้อมด้วยโครงร่างวิทยานิพนธ์ไป ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยเสพยาเสพติด จำนวน 3 ท่าน แพทย์ที่มีประสบการณ์ในการรักษาผู้ป่วยเสพยาเสพติด จำนวน 2 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านทฤษฎีการปรับตัว จำนวน 1 ท่าน และผู้ที่มีความชำนาญด้านการวิจัยเกี่ยวกับผู้ติดยาเสพติด จำนวน 2 ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และพิจารณาสำนวนภาษา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำผลการพิจารณา มาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI : Content Validity Index) โดยถือเกณฑ์ความเห็นสอดคล้อง และการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิตรงกัน ร้อยละ 80 จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

- ปรับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	2	ข้อ
- ตัดข้อความซ้ำ	1	ข้อ

แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว

- ปรับความครอบคลุมและความชัดเจนของข้อความ	8	ข้อ
- ปรับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	6	ข้อ
- ตัดข้อความซ้ำ	5	ข้อ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ก่อนและหลัง ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

สัมพันธภาพในครอบครัว	โครงสร้างแบบสอบถาม					
	ก่อนผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ			หลังผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ		
	ข้อความ	ข้อความ	จำนวน	ข้อความ	ข้อความ	จำนวน
	ด้านบวก	ด้านลบ	รวม	ด้านบวก	ด้านลบ	รวม
	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)
- การให้ความรักความห่วงใย อาหารซึ่งกันและกัน	9	1	10	7	-	7
- การเคารพซึ่งกันและกัน	6	1	7	3	3	6
- การพักผ่อนหย่อนใจร่วมกันใน ครอบครัว	2	-	2	2	-	2
- การปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียว กันระหว่างสมาชิกในครอบครัว	5	1	6	4	1	5
รวม	22	3	25	16	4	20

แบบสอบถามการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร

- ปรับความครอบคลุมและความชัดเจนของข้อคำถาม	3	ข้อ
- ปรับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4	ข้อ
- ตัดข้อคำถามออก	2	ข้อ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ก่อนและหลัง ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร	โครงสร้างแบบสอบถาม					
	ก่อนผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ			หลังผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ		
	ข้อความ	ข้อความ	จำนวน	ข้อความ	ข้อความ	จำนวน
	ด้านบวก	ด้านลบ	รวม	ด้านบวก	ด้านลบ	รวม
	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)
การรับรู้ของเยาวชนผู้เสพยาบ้าถึง การได้รับข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ ข้อคิดเห็น จากแหล่งต่างๆ เกี่ยวกับการ ดูแลตนเอง	18	4	22	16	4	20
รวม	18	4	22	16	4	20

แบบสอบถามความเข้มแข็ง

- ปรับความครอบคลุมและความชัดเจนของข้อคำถาม	1	ข้อ
- ปรับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	6	ข้อ
- ตัดข้อคำถามออก	6	ข้อ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามความเข้มแข็ง ก่อนและหลังผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

ความเข้มแข็ง	โครงสร้างแบบสอบถาม					
	ก่อนผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ			หลังผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ		
	ข้อความ ด้านบวก (ข้อ)	ข้อความ ด้านลบ (ข้อ)	จำนวน รวม (ข้อ)	ข้อความ ด้านบวก (ข้อ)	ข้อความ ด้านลบ (ข้อ)	จำนวน รวม (ข้อ)
- การควบคุม	5	2	7	4	2	6
- ความมุ่งมั่น	7	3	10	5	2	7
- ความท้าทาย	8	1	9	6	1	7
รวม	20	6	26	15	5	20

แบบสอบถามการปรับตัว

- ปรับความครอบคลุมและความชัดเจนของข้อคำถาม	4	ข้อ
- ปรับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	11	ข้อ
- ตัดข้อคำถามออก	8	ข้อ
- เพิ่มข้อคำถาม	1	ข้อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบโครงสร้างแบบสอบถามการปรับตัว ก่อนและหลังผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

การปรับตัว	โครงสร้างแบบสอบถาม					
	ก่อนผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ			หลังผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ		
	ข้อความ ด้านบวก	ข้อความ ด้านลบ	จำนวน รวม	ข้อความ ด้านบวก	ข้อความ ด้านลบ	จำนวน รวม
	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)	(ข้อ)
1. ด้านสรีรวิทยา	3	6	9	3	6	9
2. ด้านอัตมโนทัศน์	9	9	18	9	7	16
3. ด้านบทบาทหน้าที่	13	2	15	9	1	10
4. ด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	1	4	5	1	4	5
รวม	26	21	47	22	18	40

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับเยาวชนผู้เสียหายบ้างซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความตรงและความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) (ประคอง วรรณสุด,2542)วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ผลการวิจัยพบว่า ค่า Internal consistency reliabilities ของแบบสอบถามบางชุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ แบบสอบถามวัดการปรับตัวด้านสรีรวิทยา ($\alpha = .63$) ด้านอัตมโนทัศน์ ($\alpha = .63$) และด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ($\alpha = .62$) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือ ด้วยวิธีการวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยกำหนดให้มีค่า Item total correlation ไม่น้อยกว่า .6 ผลการวิเคราะห์พบว่าบางข้อมีค่า Item total correlation ในระดับต่ำและบางข้อมีค่าติดลบ (ตามตารางที่ 6) ผู้วิจัยจึงพิจารณาปรับข้อคำถาม โดยปรับความครอบคลุมและความชัดเจนของข้อคำถามในแบบสอบถามทั้ง 5 ส่วน ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จนได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงอนุญาตให้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง และเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ได้แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความตรง และความเที่ยงของแบบสอบถามอีกครั้ง ได้ค่าความตรงและความเที่ยงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าความตรง และความเที่ยงของแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ความเข้มแข็ง การปรับตัวโดยรวม และรายด้าน

แบบสอบถาม	Item total correlation		ค่าความเที่ยง	
	ทดลองใช้ ครั้งที่ 1 n = 30	ใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างจริง n = 88	ทดลองใช้ ครั้งที่ 1 n = 30	ใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างจริง n = 88
	แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว	-0.16 - 0.74	0.32 - 0.85	.83
แบบสอบถามการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร	-0.30 - 0.59	0.48 - 0.83	.74	.96
แบบสอบถามความเข้มแข็ง	-0.18 - 0.72	0.77 - 0.91	.79	.98
แบบสอบถามการปรับตัวโดยรวม	-0.23 - 0.79	0.71 - 0.93	.85	.99
- การปรับตัวด้านสรีรวิทยา	0.05 - 0.67	0.80 - 0.87	.63	.96
- การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์	-0.17 - 0.75	0.71 - 0.89	.63	.97
- การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่	0.21 - 0.64	0.77 - 0.94	.74	.97
- การปรับตัวด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน	0.14 - 0.60	0.75 - 0.84	.62	.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ติดต่อขออนุญาตหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ผู้ตรวจการผู้ป่วยนอก เพื่อชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกวัน ห้องถอนพิษยานอก แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์ โดยดำเนินการดังนี้

2.1 เมื่อผู้เสพยาบ้าเข้ารับการตรวจจากแพทย์เรียบร้อยแล้วจะมาพบพยาบาลที่ห้องถอนพิษยานอก เพื่อให้พยาบาลประเมินสภาพผู้ป่วย และเตรียมผู้ป่วยก่อนเข้าฟื้นฟูกายจิตสังคม

2.2 ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยได้รวบรวมข้อมูลบางส่วนก่อนพบผู้ป่วยจากเอกสารทางราชการ ได้แก่ ทะเบียนประวัติผู้ป่วย เอกสารการตรวจร่างกายของแพทย์ เอกสารการซักประวัติของพยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์

2.3 ผู้วิจัยขอพบผู้เสียหายบ้าง ภายหลังจากที่พบพยาบาลที่ห้องถอนพิษยานอก เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยแนะนำตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง สร้างสัมพันธภาพ และตรวจสอบคุณสมบัติอีกครั้ง ถ้ามีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยคำนึงถึงการยินยอมของกลุ่มตัวอย่างเป็นหลัก โดยชี้แจงการพิทักษ์สิทธิให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม และประโยชน์จากการทำวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ว่าไม่มีผลต่อการบริการพยาบาล หรือการบำบัดรักษาที่จะได้รับแต่อย่างใด นอกจากนี้ในระหว่างการวิจัยหากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมงานวิจัยแล้ว ไม่พอใจ หรือไม่ต้องการเข้าร่วมในการวิจัยต่อไป กลุ่มตัวอย่างสามารถบอกเลิกเมื่อใดก็ได้โดยไม่มีผลต่อการพยาบาล บริการ หรือการบำบัดรักษาที่จะได้รับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการชี้แจงว่าข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม ไม่มีการเปิดเผยชื่อ – นามสกุล ที่แท้จริง และหากในระหว่างตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการทำวิจัย สามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงบุคลิกภาพที่เป็นมิตร ด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความจริงใจ และใช้ทักษะที่แสดงถึงความเอาใจใส่และให้ความสำคัญ โดยการ จำชื่อ นามสกุลของกลุ่มตัวอย่างให้แม่นยำ ไม่พูดตาดำหนดิเตียน ถือสาในพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างแสดงออก เช่น พูดหยอกล้อซึ่งเป็นคำพูดที่ไม่สุภาพ และกล่าวยกย่องชมเชยเมื่อมีการกระทำสิ่งที่ดี

2.4 เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอม ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง พร้อมให้ลงชื่อในใบยินดีเข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามแบบสอบถาม ใช้เวลาประมาณคนละ 30 – 45 นาที

2.5 ภายหลังจากเสร็จสิ้นการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยใช้เวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน วันที่ 17 มิถุนายน – 9 สิงหาคม 2545 ทุกวันราชการ ตั้งแต่เวลา 08.30- 16.00 น. เป็นเวลาประมาณ 2 เดือน มีกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจำนวน 95 ฉบับ แต่เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามสมมติฐานได้ 88 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.63 ของแบบสอบถามที่สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package For The Social Science) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเสพยาบ้า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรักษาในปัจจุบัน และข้อมูลเกี่ยวกับระดับของสัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ความเข้มแข็ง และการปรับตัวโดยรวมและรายด้านนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลสัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ความเข้มแข็ง และการปรับตัวของผู้เสพยาบ้า วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเสพยาบ้า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรักษาในปัจจุบัน กับการปรับตัวโดยรวมและรายด้านของผู้เสพยาบ้า แผนกผู้ป่วยนอก วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์การจรรยา (Contingency Coefficient : C) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi - square : χ^2) ซึ่งมีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าใน cell เท่ากับหรือน้อยกว่า 5

เนื่องจากในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบนี้ จำนวนชั้น หรือจำนวนรายการของความถี่ ต้องมีค่าความถี่ที่คาดหวังในแต่ละรายการ (แต่ละ cell) ไม่น้อยกว่า 5 ดังนั้น ในกรณีที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระมีค่า เท่ากับ 1 จะต้องแก้ไข โดยการรวมรายการที่มีลักษณะคล้ายกัน หรือตัดทิ้ง เพื่อให้ความถี่ในแต่ละ cell มีค่าไม่น้อยกว่า 5 (ประคอง กรรณสูต, 2542: 124) ผู้วิจัยได้มีการรวมรายการที่มีลักษณะคล้ายกันในการคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิ์การจรรยา ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของการเสพยาบ้า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรักษาในปัจจุบัน กับการปรับตัวโดยรวมและรายด้าน ผู้วิจัยรวมระดับการปรับตัวจาก 5 ระดับ ให้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับการปรับตัวเหมาะสมมาก และเหมาะสมปานกลาง

4. การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ความเข้มแข็ง กับการปรับตัวของผู้เสพยาบ้า โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' s product moment correlation coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้โดยการทดสอบค่าทีที่ระดับ .05 (t - test)

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นค่าที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และตัวแปร Y โดยมีค่าตั้งแต่ + 1.00 ถึง -1.00 ความสัมพันธ์ของตัวแปร X และตัวแปร Y สามารถแปลความหมายได้ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2541)

1. มีความสัมพันธ์กัน

1.1 มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ มี 2 ลักษณะคือ

- มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ทางบวกหรือในทางเดียวกัน ในกรณีนี้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าเป็น 1 นั่นคือ ถ้าตัวแปร X เพิ่มขึ้นเท่าใด ตัวแปร Y ก็เพิ่มขึ้นเท่านั้น

- มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ทางลบหรือในทางตรงกันข้าม กรณีนี้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าเป็น -1 นั่นคือ ถ้าตัวแปร X เพิ่มขึ้นเท่าใด ตัวแปร Y ก็จะลดลง

1.2 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สมบูรณ์ มี 2 ลักษณะคือ

- มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สมบูรณ์ทางบวก หรือทางเดียวกัน กรณีนี้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง 0.00 ถึง 1.00

- มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สมบูรณ์ทางลบ หรือในทางตรงกันข้าม กรณีนี้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง -1.00 ถึง 0.00

ในการแปลความหมายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในกรณีนี้กำหนดไว้ดังนี้

- เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1.00 (ประมาณ .70 ถึง .90) ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

- เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ .50 (ประมาณ .30 ถึง .70) ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

- เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ .00 (ประมาณ .30 และต่ำกว่า) ถือว่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

(เครื่องหมายทางบวก และลบ แสดงถึง ความสัมพันธ์ทางบวก หรือความสัมพันธ์ทางลบเท่านั้น ไม่มีผลต่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้)

2. ไม่มีความสัมพันธ์กัน ในกรณีที่ตัวแปร X และตัวแปร Y ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็น 0